

Michel Frequin

Secretaris Juridische Zaken Nederlands Uitgeversverbond (NUV)

Directeur Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO) / Sectie Copyright Licentie- en Incassobureau PRO (CLIP)

Regels voor professioneel her(gebruik) van informatie

EEN GRATIS KNIPSELKRANT KUN JE NIET MAKEN

De gezamenlijke uitgeverijen in Nederland vragen tegenwoordig geld voor artikelen die worden gebruikt voor papieren en digitale knipselkranten en -diensten. Terecht, als u bedenkt hoeveel moeite en geld het kost om die artikelen te maken. Daarom maken uitgevers en journalisten nadrukkelijk het voorbehoud van hun auteursrecht, ook voor deze titel. CLIP (Copyright Licentie- en Incassobureau Pro) verstrekt namens de rechthebbenden licenties aan ondernemingen en organisaties die een legale knipselkrant willen. Hoe, wat en waarom leest u op www.clip.nl.

Juridisch kader:

- Wetswijziging reprorecht 1.2.2003
- Introductieregeling reprorecht bedrijfsleven 18.3.04
- Herziening van de Auteurswet
- Vonnis van 4 september 2002 inzake dagbladuitgevers versus commerciële knipseldiensten
- Overeenkomst uitgevers en drie commerciële knipseldiensten
- Vonnis van 2 maart 2005 de Rechtbank Den Haag inzake NDP vs de Staat

Veel onduidelijk over het (her)gebruik:

- ten minste twee wettelijke regimes van toepassing: reprorecht en de persexceptie
- De vraag of deze wettelijke regimes uit 1972 ook toepasbaar zijn op elektronisch gebruik;
- de reikwijdte van het databankenrecht in relatie tot ‘deeplinken’
- het beleid van uitgevers was niet eenduidig of onbekend

Belangrijke stap verder

- door de parlementaire discussie in de Tweede Kamer
- door jurisprudentie;
- door het uitkristalliseren van het aanbod
- door begin van collectief licentiebeleid van uitgevers

FAQ

Via website toegankelijk maken:

- *Deeplinken*
- *Actuele artikelen op eigen site*
- *Archief van artikelen op eigen site*
- *Door middel van citaten*
- *Door middel van samenvattingen*
- *Bestelservice*

Fotokopieën van artikelen of van print-outs van artikelen voor intern gebruik

Digitale kopieën van redactionele inhoud intern aanbieden

- *via e-mail*
- *archief*
- *via intranet*

Interne knipselkrant of nieuwsbrief van redactionele inhoud

- *papieren versie*
- *digitale versie*
- *archief*

Knipselkrant, nieuwsbrief of artikelen van redactionele inhoud aan derden aanbieden

Via website toegankelijk maken:

- *Deeplinken*

Via beperkte selectie van koppen van een verzameling titels in de vorm van een nieuwsoverzicht met links ontsluiten is toegestaan.

Niet zonder toestemming rechthebbenden toegestaan is: framen; (gedeelten van) de inhoud van de artikelen overnemen; het negeren van licentievoorwaarden of technische beschermingsmiddelen.

Via website toegankelijk maken:

- *Actuele artikelen op eigen site*

Beroep op persexceptie: het overnemen van de pers door de pers in het kader van een nieuwsvoorziening: toegestaan, tenzij de rechthebbenden het auteursrecht uitdrukkelijk voorbehouden: dan is toestemming vereist.

Voor het gebruik van beeldmateriaal is toestemming van de rechthebbenden vereist.

- *Archief van artikelen op eigen site*

Geen beroep op persexceptie mogelijk (geen actuele nieuwsvoorziening): toestemming van de rechthebbenden vereist.

Via website toegankelijk maken:

- *Door middel van citaten*

Het is toegestaan om in het kader van een eigen betoog of bespreking incidenteel korte fragmenten of korte berichten en/of beeldmateriaal te citeren met bronvermelding.

- *Door middel van samenvattingen*

Het maken van eigen originele samenvatting (in eigen woorden) of aan de hand van enkele kernwoorden (abstracts) is toegestaan.

Via website toegankelijk maken:

- *Bestelservice*
- Het leveren van fotokopieën in opdracht van natuurlijke personen voor privé-gebruik zonder voordeel is toegestaan.
- Voor het leveren van fotokopieën aan rechtspersonen of aan natuurlijke personen voor hun beroep of bedrijf is toestemming van rechthebbenden vereist: kan via PRO.
- Voor het leveren van knipsels aan derden met een commercieel oogmerk is toestemming vereist van de rechthebbenden: kan via PRO.
- Voor het leveren van artikelen in elektronische vorm is toestemming van rechthebbenden vereist: kan via PRO.

Stichting PRO

- Sectie Leenrecht
- Sectie Readers
- Sectie Copyright Licentie- en Incassobureau PRO (CLIP) voor regelingen inzake knipseldiensten en –kranten en het gebruik van knipsels.

Randvoorwaarden voor knipseldiensten:

- Per verschijningsnummer van een Periodiek maximaal 10% van de redactionele inhoud per Afnemer (geen doorzoekbaar archief)
- Knipsels uit ochtendbladen mogen niet voor 9.00 uur (FD na 10.00 uur) en Knipsels uit avondbladen mogen niet voor 18.00 uur op de dag van verschijning worden verspreid

Fotokopieën van artikelen of van print-outs van artikelen voor intern gebruik

- Toegestaan mits betalingsregeling is getroffen met Stichting Reprorecht

Digitale kopieën van redactionele inhoud intern aanbieden

- *via e-mail*
Toestemming vereist van de rechthebbenden: kan via PRO tot een maximum van 5 gebruikers.
 - *Archief (na 3 maanden)*
Toestemming vereist van de rechthebbenden: kan via PRO.
 - *via intranet*
Toestemming vereist van de rechthebbenden. Stichting PRO kan bemiddelende rol op zich nemen. Mogelijk experimentele collectieve regeling voor MKB.
- Stichting PRO kan bemiddelen voor meergebruik.

Interne knipselkrant of nieuwsbrief van redactionele inhoud

- *papieren versie*

Toestemming vereist van rechthebbenden die hun voorbehoud uitoefenen: kan via PRO voor de gehele oplage.

- *digitale versie*

Toestemming vereist van rechthebbenden die hun voorbehoud uitoefenen: kan via PRO tot een maximum van 5 gebruikers.

- *archieef*

Toestemming vereist van de rechthebbenden. Kan tegen een toeslag worden geregeld bij een licentie met PRO.

Knipselkrant, nieuwsbrief of artikelen van redactionele inhoud aan derden aanbieden

- Voor het leveren van een knipselkrant, nieuwsbrief of artikelen aan derden is toestemming vereist van de rechthebbenden: kan worden geregeld via een collectieve licentie met Stichting PRO voor knipseldiensten. (Zie ook onder ‘bestelservice’).

Wat die derden er mee mogen doen?

Ga terug naar af.

Tarieven

Reprorecht

Voor het fotokopiëren voor intern gebruik: 4,5 cent per fotokopie (niet wetenschappelijk onderwijs: 1,1 cent per fotokopie).

Voor publieke sector betalingsregelingen getroffen met overkoepelende instanties.

Voor het bedrijfsleven ‘de introductieregeling reprorecht bedrijfsleven’: forfaitaire bedragen gerelateerd aan bedrijfsgrootte.

Tot 20 werknemers: circa 15 euro per jaar;

vanaf 20 werknemers tariefschaal laag tarief (oplopend van 100 euro bij 21 werknemers tot 2900 euro bij meer dan 500 werknemers)

tariefschaal hoog tarief (banken, verzekeringen en overige zakelijke dienstverlening): oplopend van 150 euro bij 21 werknemers tot 4.350 euro bij meer dan 500 werknemers.

Voor meer informatie www.reprorecht.nl.

Tarieven Voor Knipseldiensten

25% van de prijs per knipsel met een minimum van 50 cent per knipsel.

Knipseldiensten mogen een beperkte gebruikslicentie aan hun afnemers verlenen:

- doorleveren van een digitale kopie aan maximaal 5 gebruikers tegen 5 cent per knipsel per gebruiker in geval van knipsels uit kranten en 5 cent per pagina per gebruiker in geval van knipsels uit tijdschriften.
- licentie voor archiefgebruik: toeslag van 25% met een minimum van 25 cent per gearhiveerd knipsel.

Tarieven voor Knipsels of Knipselkranten voor Intern Gebruik

- Een basistarief van 50 cent per Knipsel, tenzij het knipsel wordt verkregen van een knipseldienst met wie PRO een overeenkomst heeft gesloten.
- Doorleveren van een digitale kopie aan maximaal 5 gebruikers: 5 cent per knipsel per gebruiker in geval van knipsels uit kranten en 5 cent per pagina per gebruiker in geval van knipsels uit tijdschriften.
- Voor archiefgebruik: 25 cent per gearchiveerd knipsel.
- Voor de vervaardiging en verspreiding van Knipselkranten: een vergoeding van 5 cent per Knipsel vermenigvuldigd met de oplage.

Intranet voorwaarden

- Experimenteel van karakter voor bedrijven en organisaties tot en met 300 werknemers
- Aantal effectieve gebruikers: 10% van het aantal werknemers
- Voor archiefgebruik: toeslag 50% van artikelprijs
- CLIP bemiddelt bij meergebruik

OVERZICHT RELEVANTE WETSARTIKELEN

Iedere kopie is auteursrechtelijk relevant, behalve de tijdelijke technische kopie die uitsluitend nodig is om een werk te bekijken of door te sturen.

Artikel 13a (nieuw*)

Onder de verveelvoudiging van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet verstaan de tijdelijke reproductie die van voorbijgaande of incidentele aard is, en die een integraal en essentieel onderdeel vormt van een technisch procédé dat wordt toegepast met als enig doel

- a) de doorgifte in een netwerk tussen derden door een tussenpersoon of;
- b) een rechtmatig gebruik van een werk mogelijk te maken, en die geen zelfstandige economische waarde bezit.

* Nieuw betekent: onderdeel van de implementatiewet tot herziening van o.a. de Auteurswet aan de Auteursrechtlijn, op dit moment (april 2004) in behandeling bij de Eerste Kamer en waarschijnlijk kort voor of na de zomer 2004 formeel van kracht.

Overnemen door de pers voor de pers (inclusief knipselkranten en andere vormen van actuele nieuwsvoorziening) toegestaan, tenzij auteursrecht uitdrukkelijk is voorbehouden. Alleen (niet auteursrechtelijk beschermde) korte feitelijke berichten mogen altijd door de pers voor de pers worden overgenomen.

Artikel 15 persexceptie (in nieuwe redactie, maar feitelijk reeds geldend recht)

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het overnemen van nieuwsberichten, gemengde berichten, of artikelen over actuele economische, politieke, godsdienstige of levensbeschouwelijke onderwerpen alsmede van werken van dezelfde aard die in een dag-, nieuws- of weekblad, tijdschrift, radio- of televisieprogramma of ander medium dat eenzelfde functie vervult, zijn openbaar gemaakt, indien:
 - het overnemen geschiedt door een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift, in een radio- of televisieprogramma of ander medium dat een zelfde functie vervult;
 - artikel 25 in acht wordt genomen;
 - voorzover redelijkerwijs mogelijk de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede de aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt, en
 - het auteursrecht niet uitdrukkelijk is voorbehouden.
2. Ten aanzien van nieuwsberichten en gemengde berichten kan een voorbehoud als bedoeld in het eerste lid, onder 4° niet worden gemaakt

Citaatrecht

Artikel 15a citaatrecht (nieuwe redactie)

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het citeren uit een werk in een aankondiging, beoordeling, polemiek of wetenschappelijke verhandeling of een uiting met een vergelijkbaar doel mits:

- het werk waaruit geciteerd wordt rechtmatig openbaar gemaakt is;
- het citeren in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is en aantal en omvang der geciteerde gedeelten door het te bereiken doel zijn gerechtvaardigd;
- artikel 25 in acht wordt genomen; en
- indien, voor zover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, wordt vermeld.

Openbare bibliotheken mogen het publiek voor onderzoek of privé-studie toegang bieden tot digitale werken uit hun collectie binnen hun eigen locatie, tenzij de licentievoorwaarden dat verbieden.

Artikel 15h (nieuw)

Tenzij anders overeengekomen, wordt niet als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst beschouwd het door middel van een besloten netwerk beschikbaar stellen van een werk dat onderdeel uitmaakt van verzamelingen van voor het publiek toegankelijke bibliotheken en musea of archieven die niet het behalen van een direct of indirect economisch of commercieel voordeel nastreven, door middel van daarvoor bestemde terminals in de gebouwen van die instellingen aan individuele leden van het publiek voor onderzoek of privé-studie.

Voor het fotokopiëren (analoog) voor privé-gebruik door een natuurlijk persoon zonder enig commercieel oogmerk (of door een derde in opdracht van deze persoon voor dit doel) is geen toestemming en geen vergoeding vereist, mits het wat geschriften betreft beperkt blijft tot een klein gedeelte van een boek (tenzij dit boek niet meer in de handel is) of tot een kort artikel.

Artikel 16b (in nieuwe redactie, maar feitelijk reeds geldend recht)

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging welke beperkt blijft tot enkele exemplaren en welke uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die zonder direct of indirect commercieel oogmerk de verveelvoudiging vervaardigt of tot het verveelvoudigen uitsluitend ten behoeve van zichzelf opdracht geeft. *(beperkingen inzake fotokopieën van geschriften blijkt uit lid 2)*

Fotokopieën mogen niet aan derden worden afgegeven, maar mogen door bedrijven en instellingen wel voor intern gebruik aan eigen medewerkers of leerlingen worden vertrekt, mits hiervoor een vergoedingsregeling met Stichting Reprorecht is getroffen.

Artikel 16h (sinds 1 februari 2003)

1. Een reprografische verveelvoudiging van een artikel in een dag-, nieuws- of weekblad of een tijdschrift of van een klein gedeelte van een boek en van de in zo'n werk opgenomen andere werken wordt niet beschouwd als inbreuk op het auteursrecht, mits voor deze verveelvoudiging een vergoeding wordt betaald.
2. Een reprografische verveelvoudiging van het gehele werk wordt niet beschouwd als inbreuk op het auteursrecht, indien van een boek naar redelijkerwijs mag worden aangenomen geen nieuwe exemplaren tegen betaling, in welke vorm dan ook, aan derden ter beschikking worden gesteld, mits voor deze verveelvoudiging een vergoeding wordt betaald. *(De vergoeding dient te worden betaald aan Stichting Reprorecht, tenzij een regeling met de rechthebbenden is getroffen of de rechthebbenden afstand van hun recht hebben gedaan, zie 16b en volgende.)*

Digitale kopieën mogen uitsluitend voor privé-gebruik zonder commercieel oogmerk door natuurlijke personen zelf worden gemaakt en niet aan derden worden afgegeven, noch mag men derden opdracht geven een dergelijke digitale kopie te maken. Voor deze privé-kopieën betaalt men een vergoeding via een heffing op de dragers (bijv. de cd-r).

16c lid 1 (nieuw als het gaat om andere werken dan muziek en film)

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het reproduceren van het werk of een gedeelte ervan, mits het reproduceren geschiedt zonder direct of indirect commercieel oogmerk en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die de reproductie vervaardigt.

Bibliotheken en archieven mogen werken uit eigen collectie kopiëren wanneer deze dreigen te vervallen of niet meer toegankelijk dreigen te raken om hun collectie raadpleegbaar te houden.

Artikel 16n (nieuw)

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging door voor het publiek toegankelijke bibliotheken en musea of archieven die niet het behalen van een direct of indirect economisch of commercieel voordeel nastreven, indien die verveelvoudiging geschiedt met als enig doel:
 - het exemplaar van het werk te restaureren;
 - bij dreiging van verval van het exemplaar van het werk een verveelvoudiging daarvan te behouden voor de instelling;
 - het werk raadpleegbaar te houden als de technologie waarmee het toegankelijk gemaakt kan worden in onbruik raakt.

2. De in het eerste lid bedoelde verveelvoudigingen zijn slechts geoorloofd indien:
 - de exemplaren van het werk deel uitmaken van de verzameling van de voor het publiek toegankelijke bibliotheken en musea of archieven die een beroep op deze beperking doen; en
 - artikel 25 in acht wordt genomen.

Treffen van collectieve regelingen:

Vergoedingsregeling voor het voor intern gebruik maken van fotokopieën: www.reprorecht.nl.

Licentieregeling voor knipselkranten, knipseldiensten en intern gebruik van digitale knipsels of bemiddeling daartoe: www.clip.nl

Voor aanvragen van licenties: **m.frequin@nuv.nl / info@clip.nl**